

EESTI NOORTE MEESTE KRISTLIK ÜHING ROOTSIS
Estniska KFUM i Sverige + Estonian YMCA
Birger Jarlsгатan 35, Stockholm.

L 58
(1-4)
m. 58

Loengutesooria Nr.3 (usuliseks tööks)

Loeng Nr.6 /ENMKÜ üldklubidele/

Kasutamise juhised:

Suur Reede on meile ehk olnud põlvest põlve üks aasta kõige tõsisemaks ja sügavamaks päevaks. Nõõrsilgi olles me koguneme Suurel Reedel kirikutesse või oma Ühingu ruumidesse, et usus ja palves seisuda selle ette, kes meilegi lunastuseks on surm läinud. Eestipalves me mõtleme aga eriliselt oma kannatavale kodumale, et temagi elus Suurel Reedel võiks järgneda ülestõusmise hommik.

SUUR REEDE 1946.

õp.Rud. Kiviranna.

Aga kuuepäeva tunnil sai pimedus kõik üle maa üheksandast tunnist saadik. Ja üheksandal tunnil kisendas Jeesus suure häälega ja ütles: Eiii! Eiii! luma sabantsani, see on: Mu Jumal! miks Sa oled mind maha jätnud? Aga kui mõnimehed meist kes seal seisid, seda kuulsid, ütlesid need: Seesinane kutsub Eliist! Ja varsti jooksis üks nende seast, võttis kanna, taitis selle aadikaga ja pistis pilliroo otsa ja jootis teda. Aga Jeesus kisendas jälle suure häälega ja hoitis hinge. Ja vaata ettepooldud tekk, mis templis kõigepühama oes, kärises lõhki kaheks ülemast otsast alamast saadik. Ja maa varises ja koljed lõhkesid lõhki.

Mt.27, 45-51.

Kuuepäevast kuni üheksanda tunnini katab Kolgatat raske pimedus: Kuuepäeval tunnil sai pimedus kõik üle maa üheksandast tunnist saadik: Ja üheksanda tunnil kisendas Jeesus suure häälega ja ütles: Eiii! Eiii! luma sabantsani, see on: Mu Jumal! Mu Jumal! miks Sa mind oled maha jätnud? "

Seitsmest ristisõnast, mis meile sünnitamineva Kristuse suust evangeelse pärimusena edasi on antud, on see kõige vapustavam ja mõistatuslikum. See, kes kogu oma elu oli elanud lahutatatus ühenduses Jumalaga, kes üksina täitnud Jumala püha tehet, kes Jumala vöö läbi haiget terveks

teinud ja surnud ülesäratanud, ta ripub ristipöõduna maa ja taeva vahel ja läbi jaiga pimeduse tungib hüüd: Mu Jumal! Mu Jumal! mikspärast oled sa mind maha jätnud?

On see meelcheide? On see palve? Millest on see välja kasvanud ja mida ta tähendab? Ja mis on sellel üheksanda tunni ristisõnal üteldud meile, kes me täna Suurel Reedel olime taas asetatud Kristuse risti alla. Igaüks oma olukoorma, oma valude, kannatuste ja küsimustega. Ajal, kus nii nagu aastatuhandete eest, Kolgata risti ümbritsev maailm on täis jääka pimedast ja raskeid varje.

Üheksanda tunni ristisõna on meie ajale kuidagi ebavaliselt lähedane. Ta on nii nagu postkirjaks sellele Suurele Reedele, mida teise maailmasõja ja selle järeelmõjude tihedas udus tammuv maailm praegu läbi elab.

Jumal näib selle maailma, kes nii väga tehtis ja taotles elu ilma Jumalata, olevat maha jätanud. Üks ainus pilk Jumalast taganenud maailma pöõgesse kõnoleb olukorrast sügavamalt keelt kui tuhandet sõnad. Ää mida pikemaks läheb see kannatuste öö, mille keskel me praegu viibime, seda lähedamemaks, tungivamaks muutub eäimese Suure Reede hüüd: Mu Jumal! Mu Jumal! Mikspärast oled sa mind maha jätanud? "Seal sügavus hüüab sügavuse poole sinu koskede kohisemises, kõik sinu veevood ja su lained kaivad mu üle. Ma ütlen Jumala, oma kalju vastu: mikspärast oled sa mind ära unustanud?" Ps.42,8.10 Nii palvetab laulik aastatuhandete eest. Siin on tegemist eluöõst Jumala poole tõusva palvega. Ja kui meilegi tänapöõval nõnda küsime, siis ei ole küsimuse pearöõhk mitte sõnal m i k s p ä r a s t, vaid Jumala poole pöõrdumisega, et ta veel halastaks, et igaveseks ära ei lükkaks. Sest me teame, et kuristik, millesse hukkimine meid ahvardab, on sinna kaevatud meie oma kätega, meie oma patu ja süü läbi. Meie enda kohta maksab viimselt tolle surma lävel seisva inimise siiras, tingimusteta avameelne tunnistus, kes koos Jeesusega hukkamisepaigale viidi ja kes rööppus ristil, mis annas Önnistogija omest paremat kätt ja kes Jeesust pilkavale kaaskurjategijale ütles: Meie saame kätte, mis meie töö väärt on. Lk.23,41

Ent Jeesus, tema, kes püha ja patuta, mikspärast annab teid Jumal ülekohtuste kättesse, kes ta soovad, naeravad ja pilkavad, talle naku sülitavad ja ta keppidega veriseks peksevad. Kes siis lõppeks selliselt piinatu ölgadele asetavad raske puuristi, et teid siis ristilööõduna jätta sinna Kolgata künkale, löõmaga löõnamaise päikese kätte aeglaselt ja piinarikult surema. Kuni kuuenda tunni pimedus ta oma varjuatab, teid, keda oma rahvas välja lükanud, üks jüngritest ära andnud, teine ära soetanud ja kes ta nüüd taevalises üksilduses poob taeva ja maa vahel.

Kas on see üksnes kõigi tõeliselt suurte ja sügavate inimeste tragika, keda nende kaaspeeg ei mõista, kelle elu ja looming liigub pidevalt loendamatu kannatuste ja raskuste keskel, kes on elus ja surmaski viimselt lõpmata üksildased?

Kui see ainult nõnda oleks, siis oleks Jeesus surm vaid kaugse mineviku sündmus ilma oleviku tähenduseta. Siis jääks mõistatuslikuks, miks pühitatakse Suurt Reedet, miks sajad miljonid tänagi nagu läbi sajandite seisavad vaikides Kristuse ristil all.

Johannese evangeeliumis seisab üks sõna, mille Jeesus oma surmast kõneledes ütles oma jüngritele. Sõna, mida jüngrid tookord ei mõistnud aga mille täidmineku tunnistajad nad varsti võisid olla. See on sõna, mis kõneleb ristilöödud Kristuse imelisest väest, mis ikka jälle uuesti läbi astatuhandete täide on läinud. Kannatuse ja surma teed kaiva Issanda enda reaalse nägemus: "Ja mina tahan, kui mind maist üles tõstetakse, neid kõiki enese poole tõmmata". Joh. 12, 32.

Kes loendaks neid kõiki, kes tol tunnil seisid kannatava Kristuse silmade sees! Inimesi, kes läbi elu valude, kannatuste ja kaotuste varjude on üles vaadanud temale, kui oma ainale abimehele. Kes oma valiste ja sügavate koormatega on otsinud ja leidnud teed Kolgatale. Kes on seal seisnud ja seisavad kuni aegade lõpuni, selle suure tunnistusega: Ave crux, unica spes, ole tervitatud rist, me ainus lootus!

Miksparast asetseb rist me altaritel? Miks asetame ta oma armsate kalmudele? Miks nad seisavad seal, need valged lihtsad puuristid, seal kus oma kangelasund puhkavad sõjatandriil langenud Eesti pojad ja isad ja vennad? Milles peitub Kolgata ristil, Suure Reede saladus, mis teed teeb asendamatuks inimkonnaga ja meie täguhe elus?

Nendele küsimustele on üks kõigisegade suuremaid kunstnikke Lutheri kaasaegne Matthias Grünewald annud sügava vastuse oma Isenheimi altari-maaliga. Kunstnik on seal asetanud Ristija Johannese Kristuse ristil all. Ta käsi on üles tõstetud ja osutab Ristilöödudule, : Vaata see on Jumala Telli, kes maailma patu arakannud. Teises käes ta hoiab avatud piiblit, millest ta ammutab sõna, mida ta vajab Kristuse saladuse mõistmiseks. Arvatevasti heliseb ta hinges see suur Jeesaja sõna; mida me kuulame igal Suurel Reedel: "Tema on meie ühesastumiste pärast haavatud, ja meie ülekohtu pärast ara rõhutatud. Karistus oli tema peal, et meil pidi rahu olema ja tema muhkude läbi on meile tervis tulnud" Jes. 53, 5.

Ja kui ta seal läbi üheksanda tunni läbitungimatu pimeduses hüüdis:

"Mu Jumal! Mu Jumal! miskülast oled sina mind maha jätnud?", siis kandis ta seda, mis oleks meie osa igavesti, kui meil T e d a kui Lunastajat ei oleks.

Kui meil teda ei oleks, siis seisaks kogu meie elu kohal vaid üks sõna: Jumalast igavesti maha jäetud, Jumalast igavesti lahutatud, sest, et meie ise seda olime tahtnud ja taotlenud. Kuimeil teda ei oleks, siis oleks see kohutav sõna: Jumalast maha jäetud, kirjutatud ka inimkonna ja rahvaste ellu! Siis küsiksime asjatult Vahimees on palju veel ööd?

Aga nüüd meil on tema meie pattude lepituseks surma lainud. Nüüd on tema läbi kohutav needus kõrvaldatud inimkonna ja üksikute inimeste elu kohalt.

Nüüd tohime elada Kristuse risti varjus. Temalt andeksandmist vastu võttes. Tema kättesse kõik usalades, ka need kes vöörsil kaugel ja teadmatuses. Ka oma kannatava kodumaa tema ajaloolise raskeimal kolgatal meie tohime seda toha Kristuse risti all seistes ja seal ära tundes oma pata suurust aga ka Jumala armastuse suurt imelist võge, mis ikka jällegi uuesti hoovab kannatava inimkonna südamesse, kõikjalt sealt, kus kuulutat kse Ristilöödud Kristust.

On üks koht, kus kaovad kõik vastolud. On üks koht kus rahvad võiksid üksteist leida, kus sinagi ^{leida} selle, mis sa oma elus ja surmas kõige raskem vejad.

See koht on seal, kus Jumala armastus ristilt on oma kaad sirutanud meile vastu andeks andvaina uueks loovana, pühitsevaina.

Seal on lepitust on õnne, seal jääb süda rühule.

Ei seal enam vaeva tunno, kes on leidnud elutee.

Selle risti juurde tohime meilegi jääda, sest üksnes siin on kõrvaldatud Jumalast kugelolaku öö ja needus. Siin tohime elada, siin surra.

Nii nagu sõdur, kes oma kohustusi täites lahinguväljal surmavalt haavata oli saanud, kuid kes ristilöödud õnnistegijat tundes võid lahkuda selle paljega: Kui ükskord pean mina/ Siit ilmast lahkuma/

Siis ära lahku Sina/ must oma armuga.

Ja kui mul surmahigi/ on otses raskesti

Siis ole minu ligi/ ja vii mind taevasse.

Aamen.